

Nejčastější otázky v boji proti zavedení nenulové spotřební daně na tiché víno

Můžete prosím velmi laicky vysvětlit, proč by zrovna zvýšení spotřební daně na tiché víno mělo mít pro české a moravské vinařství tak fatální následky? Daň by přece museli platit i dovozci vína?

V ceně 100-120 Kč se u nás dnes prodává cca 80 % vín a po zavedení daně by cena stokorunové láhve vzrostla o cca 35 Kč. Přes 90 % vinařů u nás je malých, pro které bude oproti velkým importérům mnohem náročnější a nákladnější zavedení daňových skladů, povinné administrativy atd., a tedy proporčně by museli zdražit více. S cenou kolem 150 Kč za láhev by se dostali prakticky všichni mimo nejprodávanější kategorii a podle odhadů obchodních řetězců by v důsledku tohoto zdražení došlo k okamžitému poklesu prodeje moravských a českých vín o 35-40 %. Výsledkem by byl přebytek tuzemských vín, zastavení obchodu s tuzemskými hrozny, klučení vinic atd. a s tím i nižší než přepokládaný výběr spotřební daně, ale i prudký pokles výběru s tím související DPH a daně z příjmu, o dopadech na turistiku a zaměstnanost ve strukturálně zasažených regionech (Znojemsko, Hodonínsko atd.) ani nemluvě.

Proč vinaři říkají, že se láhev dnes stokorunového vína zvýší o 35 Kč, když spotřební daň vzroste jen o 17,55 Kč?

Pro jednoduchost vezmeme základní cenu vína bez daní 60,- Kč. Dnes k ní připočteme průměrnou 40% marži obchodníka a následně DPH a dostaneme se na prodejní cenu 101,64 Kč. Pokud by byla zavedena spotřební daň v navrhované výši 23,40 Kč/l, pak cenu toho stejného vína za 60,- Kč navýší spotřební daň 17,55 Kč, tedy výchozí cena bude 77,55 Kč, z níž se vypočte opět 40% marže obchodníka (31,02 Kč) a z této částky DPH (23,09 Kč) a dostaneme se na 131,37 Kč. A to bez započtení nákladů na daňové sklady, povinnou kalibraci nádob, administrativu atd. Dále je potřeba zmínit politiku marží obchodních řetězců, která roste s tím, jak méně se dané zboží prodává. A moravská a česká vína by se po zavedení spotřební daně podle obchodních řetězců prodávala o cca 35-40 % méně.

Spotřební daň by ale vzrostla stejně jako pro tuzemská, tak pro dovozová vína. Tak proč je to problém pro moravské a české producenty?

Z mnoha důvodů (klimatických, dotačních, kvalitativních atd.) víno v České republice nelze vyrobit za 20 Kč/l, což je ovšem často maloobchodní cena nejpodřadnějších dovozových vín. Nicméně i lahvové víno z Nového Zélandu dnes lze koupit za cenu kolem 50 Kč. Po odečtení DPH, marže, dopravy, láhve, zátky, etikety tušíme kvalitu obsahu. Na první pohled je ale vše v pořádku. A právě tato vína by se i po zavedení spotřební daně udržela v nejprodávanější cenové kategorii 100-120 Kč, kde by ale moravská a česká vína už nebyla.

Proč by se čeští zákazníci měli od tuzemského vína kvůli vyšší ceně odvrátit? Z průzkumů vyplývá, že za tuzemské víno jsou Češi ochotni zaplatit víc než za dovozové ve srovnatelné kvalitě.

Co se týče ochoty připlatit si za kvalitu moravských a českých vín, tak ta je skutečná, zdokumentovaná jak průzkumy subjektivního vnímání zákazníků, tak objektivně na datech. Koneckonců to dokládá i cca 12% rozdíl v ceně, o který jsou moravská a česká vína průměrně dražší v našich supermarketech. Vyšší vnímání kvality, preference našich vín spotřebiteli a

ochota si za tuto kvalitu připlatit má však své meze a při určitém vývoji kupní síly obyvatelstva nemusí nic znamenat. A kdyby se k tomu přidala ještě restriktivní politika státu, budou sice lidé dál vnímat pozitivně kvalitu našich vín, ale nekoupí si je, protože na ně zkrátka nebudou mít peníze.

Kde ale tedy podle vás leží ta hranice ceny, kterou už tuzemští zákazníci nebudou za domácí víno akceptovat?

Každý zákazník má nějaký práh citlivosti na cenu, přes který už není ochotný dané zboží kupovat. Z průzkumů Vinařského fondu vyplývá, že se výrazná většina vín v ČR prodá přes obchodní řetězce. Z toho cca 80 % v cenové relaci 100-120 Kč, moravská a česká vína cca o 12 % dráž než dovozová. Navýšení ceny o spotřební daň a z ní počítaná marže obchodu a vyšší DPH budou v této cenové hladině znamenat zdražení našich vín o cca 35 Kč na láhev, dovozových o něco méně (nižší nárůst z nižší základní ceny). Podle odhadů obchodních řetězců by v důsledku tohoto zdražení došlo k okamžitému poklesu prodeje moravských a českých vín o 35-40 %. Část zákazníků by určitě následovala moravská a česká vína do vyšší cenové hladiny, významná část by ale z ekonomických důvodů přešla na levnější dovozová vína.

Kolik by tedy podle vás stálo v průměru tuzemské víno v obchodech?

Průměrně by moravské víno v řetězcích stálo cca 140 Kč, dovozové kolem 120 Kč, přičemž právě těch 120 Kč za láhev je pro spotřebitele ten práh citlivosti. V ceně 120-160 Kč se totiž v řetězcích prodá už jen cca 12 % vín. Pokud by spotřebitelé zůstali u nákupu vína za dosud nejběžnější ceny, pak by mezi nimi bylo jen naprosté minimum vín v Moravě a Čech. Otázka tedy nezní, zda dojde k odklonu spotřebitelů od našich vín, ale jak dramatický tento odklon bude.

Spotřební daň neuplatňují ani další vinařské státy, ale je možné Česko skutečně považovat za vinařský stát, když je zde většina vína z dovozu?

Česká republika je podle legislativy EU a na ni navázané povinné legislativy národní vinařská země. Vinařskou zemí tedy jsme stejně jako Slovinsko, Chorvatsko, Rakousko atd., ale třeba i Slovensko nebo Německo (mimo EU Švýcarsko), kde dovoz uspokojuje také většinu spotřeby. A dle stejné legislativy vinařskou zemí není např. Polsko.

Česká republika má dnes cca 18 000 ha vinic, ale potenciál ve viničních tratích roste až na 50 000 ha a s klimatickým vývojem tento potenciál dále poroste. S naším vstupem do EU ale přišel úplný zákaz nových výsadeb a dalšího rozšiřování vinic, tedy i větší vinařské soběstačnosti a významnějšího exportu.

V porovnání se státy jako Maďarsko, Rakousko, Itálie či Francie je věhlas Česka jako vinařského státu minimální, podobně jako přínos tuzemského vinařství pro státní pokladnu. Vám nepřijde divné, když Česko prakticky vůbec nepodporuje daňovými úlevami výrobu piva, kterým je republika proslavená, a naopak zvýhodňuje moravské vinaře, o kterých při vši úctě mnoho lidí ve světě neví a prakticky nic nevyvážejí?

Přínos našeho vinařství pro státní pokladnu se už teď pohybuje v miliardách korun ročně, dává práci desetitisícům lidí navíc v regionech trpících nadprůměrnou nezaměstnaností, motivuje

zahraniční návštěvníky k cestám na jižní Moravu a útratám atd. atd. Každá koruna vynaložená vinaři v rámci produkce vína generuje bezmála dvě koruny ve zbytku ekonomiky atd.

Stejně jako u vína, tak i u piva je potřeba brát v potaz mezinárodní kontext, jaká je situace na společném evropském trhu. Tam v jednoduchosti platí daň na pivo a lihoviny plošně v určité alespoň minimální výši a na tichá vína jen v nevinařských zemích. V zásadě se dá říci, že stanovení minimální daně zohledňuje i původ surovin, které je na rozdíl od piva a lihovin pro víno naprosto zásadní. Vinaři musí uvádět původ vína a řídit se speciálním zákonem o vinařství a vinohradnictví včetně evropské legislativy v řádech stovek nařízení a omezení výroby. To jiná odvětví nemají.

Jižní Morava, se strukturálně zasaženými regiony jako Znojemsko či Hodonínsko, je po Praze druhý turisticky nejnavštěvovanější region republiky, což má nepopiratelné ekonomické přínosy. Vedle turistiky je to dále kultura, krajinaotvorba, dědictví po předcích, o které jako stát snad stojíme. Pěstovat révu a vyrábět víno zkrátka není stejné jako vyrábět pivo či destiláty. Pivo či lihovinu lze vyrobit kdykoli bez omezení původu surovin. Moravské a české víno vyrábíte pouze 1x v roce výhradně z hroznů zde vypěstovaných.

Pivo, že lze vyrobit bez omezení původu surovin? Pokud vím takový Budějovický Budvar, ale i některé další české pivovary vyrábějí pivo z žateckého chmele, moravského ječmene a místní vody, zatímco některá moravská vinařství, jak je patrné z nápisu na lahvích, používají k výrobě třeba i slovenské hrozny. Není mi jasné, proč by tedy dotování výroby vína mělo podporovat kulturu a dědictví po předcích víc, než je tomu u celosvětově proslaveného českého piva.....

Pivo nebo destilát jakékoli značky můžete s úspěchem vyrábět v České republice, nebo v zahraničí, z českého, nebo německého ječmene atd. a při dodržení technologického postupu výroby bez detailního chemického rozboru nepoznáte rozdíl. Z tohoto hlediska jde bez jakéhokoli despektu v drtivé většině případů spíše o komoditu. Koneckonců výrobce piva nemá žádnou povinnost uvádět původ surovin. To vinaři mají, protože terroir, tedy jedinečná souhra přírodních podmínek je pro víno zcela určující. Vlašák z Pálavy nikde jinde na světě zkrátka neuděláte. A z toho vyplývá i přirozená společenská a ekonomická návaznost na další ryze lokální aktivity, ať už je to turizmus, kultura atd. A pak je tu ona proporcionalita místní produkce, místních producentů z tuzemské suroviny. Révu vinnou pěstuje 14 tisíc pěstitelů. Víno pak produkuje na 1300 producentů, kteří ji komplet zpracují. U jiných druhů alkoholu je naprostá většina suroviny dovezena.

Moravští vinaři často obhajují kvalitu své produkce tím, že moravská vína uspěla na konkrétních světových soutěžích. Proč se tedy podle vás i přes státní podporu vyváží tuzemské víno v tak malé míře do zahraničí?

Export moravských a českých vín má jeden zásadní rozměr. Jednoduchý, ryze pragmatický, daný maximální výměrou vinic v ČR. Máme-li omezené množství zde vyrobeného vína, pak je prodej na tuzemském trhu nejracionalnější volba.

I do zahraničí má v zásadě význam exportovat pouze kvalitu, nikoli kvantitu. A to se děje. Přes 90 % vinařství u nás jsou malí výrobci vína, řada z nich úspěšně vyváží, avšak jejich podíl neudělá ten celkový objem.

Některé mezinárodní studie ukazují, že spotřební daň rozhodně není rozhodující pro spotřebu vína v konkrétní zemi. V některých zemích s vyšší spotřební daní na víno spotřeba naopak roste. Jde údajně především o kvalitu a marketing. Kde berete tu naprostou jistotu, že právě v Česku bude mít spotřební daň pro vinařství likvidační potenciál?

K vazbě spotřeby vína na cenu (s daní a bez) lze asi říci jediné – dle doporučení Národní ekonomické rady vlády (NERV) se aktuálně bavíme o skokovém nárůstu ceny vína cca o jednu třetinu. Problém pro naše vinařství je už ta daň samotná. Ale ten likvidační potenciál má právě to její skokové zvýšení. Lze předpokládat 35-40% propad tržeb především moravských a českých vín. V momentě, kdy se trh k vínu možná po několika letech začne postupně vracet i přes vyšší cenu, už nebude z tuzemských producentů, kdo by je prodal. Potenciálně rostoucí poptávku tak bude obsluhovat prakticky už jen významně levnější dovoz.

Jak obhájíte, že v době, kdy si stát musí půjčovat na důchody, ruší školovné a slevy na dani pro studenty, mají mít vinaři vedle všech dotací ještě výjimku v podobě nulové spotřební daně?

Nejde o výjimku. Je to pozice vycházející z EU legislativy pro vinařské země. Dále spotřební daň na tichá vína nemá logiku ekonomickou. Ty předpoklady výběru 3-5 miliard ročně zkrátka nevycházejí. Jde jen o prosté vynásobení aktuální spotřeby vína v ČR nově navrženou spotřební daní. Tak to ale není. Co náklady státu na výběr, kontrolu? (aktuálně CS ošetřuje 2260 daňových skaldů napříč alkoholovým průmyslem; zavedením SpD na víno by skokově přibýlo 1600 jen tuzemských vinařských subjektů). Co propad zaměstnanosti a výběr dalších daní a odvodů, když obchodní řetězce přepokládají 35-40% pokles prodeje moravských a českých vín? Co pokles turistiky v strukturálně zasažených regionech? Co nárůst šedého a černého trhu? Co dovozy nezdaněného vína z Rakouska a Německa? Co přechod na levnější zahraniční vína a pokles spotřeby obecně, tedy nižší výběr DPH? Atd. atd. V důsledku by stát jen podrazil obor, který se tu 30 let staví na nohy, aby si na důchody pak stejně musel půjčit.

Alkohol jako alkohol. Proč má mít v zemi, kde mají statisíce lidí seriózní problémy s alkoholizmem vinaři výjimku?

Spotřeba vína v České republice je pod evropským průměrem (20l vůči 35l) a víno není hlavním prostředkem problémového pití alkoholu u nás. Vinaři se ale opatřením proti nadměrnému pití alkoholu vůbec nebrání. Jen by mělo jít o diskuzi celoevropskou, aby byly podmínky pro všechny v rámci jednotného trhu stejné.